

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ปัจจัยการยอมรับและไม่ยอมรับวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลีโดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรบริเวณพื้นที่สูงดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย

โดย

นายชินรัตน์ คิ้วสุวรรณวงศ์

ตุลาคม 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนุผล

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความแตกต่างของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม พฤติกรรมการสื่อสารและจิตวิทยาของเกษตรกรที่ยอมรับและไม่ยอมรับวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลีโดยวิธีผสมผสาน 2) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะให้เกิดการยอมรับวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลีโดยวิธีผสมผสาน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรปลูกกะหล่ำปลีบริเวณพื้นที่สูงดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 84 ราย แบ่งเป็น 2 กลุ่มๆ ที่ 1 เป็นเกษตรกรที่ยอมรับวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลีโดยวิธีผสมผสาน จำนวน 10 ราย กลุ่มที่ 2 เป็นเกษตรกรไม่ยอมรับวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลีโดยวิธีผสมผสาน จำนวน 74 ราย ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบเพื่อให้มีความตรงในเนื้อหาและความเที่ยง การรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการระหว่างเดือน ธันวาคม 2542 จนถึงเดือน มกราคม 2543 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) ผลการวิจัยมีดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีชาติพันธุ์ม้ง มีอายุเฉลี่ย 36 ปี ระดับการศึกษาไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านต่างๆ รายได้ไม่พอใช้ในครัวเรือน การใช้เงินเชื่อได้ใช้เงินเชื่อจากนายทุน สำหรับเอกสารสิทธิ์ในที่ดินส่วนใหญ่เป็น สปก. ชั่วคราว โดยเนื้อที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 2 ไร่ต่อครัวเรือน และแรงงานที่สามารถปฏิบัติในไร่ฯเฉลี่ย 2 คน ต่อครัวเรือน การได้

รับข่าวสารการเกษตรพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับชมจากรายการโทรทัศน์ รับฟังจากรายการวิทยุ การติดต่อไม่ได้ติดต่อกับเจ้าพนักงานส่งเสริมการเกษตรและเพื่อนบ้านให้คำแนะนำ เมื่อมีปัญหาการปลูกกะหล่ำปลีและศัตรูพืช แต่ไม่เป็นสมาชิกสถาบันกลุ่มใด

ผลการวิจัยการรับรู้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลีโดยวิธีผสมผสานพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับดีที่ทางด้านความมีคุณสมบัติ ด้านความไม่ยุ่งยาก ด้านความสามารถในการทดลองได้ต่อคุณสมบัติ การใช้กับดักเหลืองทากาวเหนียว การใช้เชื้อบีที การใช้สะเดาบาด ส่วนด้านความสอดคล้องเหมาะสมส่วนใหญ่มีการรับรู้ในระดับไม่ดีต่อคุณสมบัติ การเตรียมเมล็ดพันธุ์ก่อนหว่าน การใช้กับดักเหลืองทากาวเหนียว การใช้เชื้อบีที การใช้สะเดาบาด สำหรับด้านการสังเกตการเปลี่ยนแปลงได้พบว่ามีจำนวนเกษตรกรที่มีการรับรู้ระดับดีและไม่ดีต่อคุณสมบัติ การเตรียมเมล็ดพันธุ์ก่อนหว่าน การใช้กับดักเหลืองทากาวเหนียว การใช้เชื้อบีที การใช้สะเดาบาดในสัดส่วนที่เท่ากัน

ผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม พฤติกรรม การติดต่อสื่อสาร และจิตวิทยาของเกษตรกรที่ยอมรับและไม่ยอมรับวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลีโดยวิธีผสมผสานนั้นพบว่า ระดับการศึกษาประสบการณ์ด้านต่างๆ การได้ใช้เงินเชื่อจากแหล่งเงินทุนจากนายทุน จากสหกรณ์ การมีสิทธิ์ถือครองที่ดินเป็นเอกสารสิทธิ์ สค. 1 เอกสารสิทธิ์ สปก. ชั่วคราว เนื้อที่ทำการเกษตรของครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่สามารถปฏิบัติในไร่นา การเป็นสมาชิกสถาบันกลุ่ม การรับรู้คุณสมบัติเกี่ยวกับการใช้กับดักเหลืองทากาวเหนียว การใช้เชื้อบีที การใช้สะเดาบาดมีความแตกต่างกัน ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการยอมรับวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูกะหล่ำปลี โดยวิธีผสมผสาน ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ อายุ รายได้จากการประกอบอาชีพปลูกกะหล่ำปลี การได้ใช้เงินเชื่อจากแหล่งเงินทุนจากธนาคาร จากกลุ่มเกษตรกร การมีสิทธิ์ถือครองที่ดินเป็นเอกสารสิทธิ์ สทก. การได้รับข่าวสารการเกษตร การรับรู้คุณสมบัติเกี่ยวกับการเตรียมดินก่อนหว่านหรือปลูก การเตรียมเมล็ดพันธุ์ก่อนหว่าน ผลการทดสอบพบว่าไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับวิทยาการใหม่แต่อย่างใด